

věnečků, pro panímámu přichystaných. Když dojížděli domů, přiběhl jim Sultán a Tyrl velikými skoky vstříc a nemohli se radostí ani ustanovit, že mají babičku zase doma. Babička ale děkovala Pánubohu, že šťastně domů dojeli, ona stokrát raději pěšky šla, než se vezla, neboť na tom voze, a když ti bujní koně v jednom cválu uháněli, zdálo se jí ustavičně o sražení hlavy.

Bětka i Vorša čekaly na zápraží. „Co vy, Václave, kde máte věneček?“ ptala se mluvná Bětka kočího, když babička s dětmi do sednice vešla. — „I holka, to jsem já dávno zapomněl, kde jsem ho nechal,“ ušklíbl se potutelně Václav, otoče povoz k silnici. — „Nemluv s ním,“ potáhla Bětku Vorša; „to víš, ten si nevidí do huby ani na Boží hod!“ — Václav směje se švihl do koňů a hned ho tam nebylo. Čerstvé věnečky pověsila babička mezi okno a na obrázky a lonské hodila „božimu ohníčku“.

IX

V babiččině světnici jako v zahradě, kam se člověk obrátí, všude plno růží, rezedy, střemchy i jiného rozmanitého kvítí a mezi tím celé náruče dubových listů. Barunka, Mančinka vážou kytice a Cilka vije veliký věnec. Na lavici u kamen sedí Adelka s chlapci a odřikávají si přání.

Je předvečer svatojanský, druhý den otcův svátek, slavný to rodině den. Ten den sezval si pan Prošek své nejmilejší přátele na hostinu, to byl už obyčej. Proto byl takový rámus po celém stavení; Vorša drhla a smeččila, aby nebylo ani prášku nikde, Bětka pařila drůbež, paní pekla koláče a babička přihlížela tu k těstu, tu k peci, tu k drůbeži; jí bylo všude třeba. Barunka prosila, aby babička zavolala Jana ven, že jim nedá pokoje, a když

byl venku, naříkala Bětka a Vorša, že se jim plete pod nohami. Vilém chtěl, aby ho babička vyslychala, Adelka chytala ji za faldy, škemrajíc o koláč, a na dvoře krá-kaly slepice, dávajíce znamení, že chtějí na hřad. „Pro pána krále, vždyť pak nemohu všem všudy najednou posloužit!“ naříkala si ubohá babička. Tu volá Vorša: „Pán jde domů!“ — Pletačky se zamknou, paní uklízí, co ještě tajemstvím zůstat má, a babička přikazuje dě-tem: „Ne potom abyste tatínkovi všecko vybreptaly!“ — Otec přichází na dvorek, děti jdou mu vstříc, ale když jim dává otec dobrý večír a po matce se táže, zůstanou zaraženy stát, nevědí, co mají říci, aby nevyzradily ta-jemství. Adelka ale, tatínkův mazánek, jde přece k ně-mu, a když ji bere na rámě, šeptá mu: „Maminka peče s babičkou koláče, zítra bude tvůj svátek.“ — „No po-čičkej,“ přetrhnou jí chlapci slovo; „ty dostaneš, povědít to,“ — a běží žalovat mamince. Adelka zčervená, zara-žena sedí na otcovu loktu, až konečně se pustí do pláče. „No, neplač,“ chlácholí ji otec; „vždyť já to vím, že je můj svátek a že peče matka koláče.“ — Adelka si utře ru-kávkem slze, dívá se ale se strachem na matku, kterou chlapci vedou. Než ono se to všecko vyrovná a chlapci dovědí se, že Adelka ničeho nevyzradila. To tajemství ale všechny tři tak tlačí, že otec slyše nesmí slyšet a vidě nesmí vidět. Barunka musí při večeři ustavičně na ně mrkat a štochat je, aby se dokonce neprozradili, a Bětka se jim potom posmívá, že jsou „slepičí trepky“.

Konečně je vše uděláno, přichystáno, i vůně pečiva se rozešla; služky ulehly, jen babička ještě klapká ztichoun-ka po stavení. Zavírá kočky, zalívá jiskry v kamnech, a rozpomenouc se, že se topilo také v peci na stráni, že by tam byla mohla nějaká jiskřička zůstat, nevěří ani své opatrnosti a jde se raději ještě podívat.

Sultán a Tyrl sedí na lávce; když vidí babičku, jaksi

podiveni se na ni podívají; v tu dobu ona nebývá venku, ale když je pohladí po hlavě, začnou se lichotivě okolo ní třít. „No, už jste zase číhali na myši, vy hastrmani? To je vám dovoleno, jen se mi do chlívků nedobývejte,“ povídá jim, jdouc na stráň. Psi v patách za ní. Otevře pec, opatrně šťourá pohrabáčem v popeli, a nevidouc ani jiskry, zavře pec a jde nazpět. U lávky stojí vysoký dub; v rozložených jeho ratolestech sedí v létě drůbež. Babička se podívala nahoru, zaslechla v ratolestech povzdech, tichounek šepotání a típání. „O něčem se jim zdá,“ povídala ša a šla dál. — Co ji opět u zahrádky zastavilo? Naslouchá líbeznému klokotání dvou slavíků v zahradním křoví? Či nesouvislé písně Viktorčině, která smutně od splavu zaznívá? Či se babička zahleděla na stráň, kde tolik svatojanských mušek, těch živých hvězdiček, se kmitá? — Pod strání nad loukou vznášejí se lehké obláčky v ustavičném kolotání. To nejsou mlhy, povídá si lid, a snad babička také věří, že v těch průzračných stříbrošedých závojích zahaleny jsou lesní ženky, a dívá se na jich divý tanec při svitu měsíce? — Ne, ani tak, ani tak; babička dívá se na louku, která vede ke mlýnu. Tam od hospody přes potok vběhla na louku postava ženská, zahalená v bílou plachetku. Tiše stojí, naslouchá jako srna, když ze zákrytu lesního vyběhne na širou pláň, by se popásala. Nic neslyší než táhlé zvuky slavíka, temné hrkotání mlýnu a ševlení vln pod temnými olšemi. Otočí bílý šat okolo pravé ruky a trhá ní kvítí, kvítí devatero, každé jiné. Majíc kytici hotovu, shýbne se ještě, umyje se čerstvou rosou, a neohlížejíc se vlevo ani vpravo, spěchá nazpět k hospodě. „Kristla je to! Bude dělat svatojánský věneček; myslila jsem si, že má toho hocha ráda,“ povídala si babička, nespouštějíc s děvčete oči. Již ji neviděla, a ještě stála v zamyšlení! Duše její kochala se v vzpomínkách! Viděla před sebou louku, vi-

děla pohorskou vesničku, nad sebou zářící měsíc a hvězdy — byl to ten samý měsíc i hvězdy, věčně krásný, nestárnoucí —, ale ona byla tenkrátě mladá, svěží holčina, když v svatojánské noci na osudný věneček devatero kvítí trhala. Jako by to bylo právě bylo, tak cítila babička strach, který měla, aby jí nikdo v cestu nepřišel a kouzlo nepřekazil. Vidí se v komůrce své, vidí na lůžku ty květované podušky, pod něž uvitý věneček klade. Vzpomíná, jak vroucně se modlila, aby jí dal Pánbůh sen, v němž by se jí zjevil ten, jehož si duše její byla oblíbila. Důvěra, kterou na osudný věneček kladla, nezklamala ji; viděla ve snu muže vysokého vzrůstu, jasného, upřímného vzhledu — toho, jemuž rovného pro ni ve světě nebylo. Usmívá se babička té dětinské chtivosti, s jakou před slunce východem do zahrady pospíchala k jabloni, by nazpátek přes jabloň věneček přehodila a ještě se dověděla, zdali Jiřího svého brzy aneb dlouho neuvidí. Pamatuje se, jak ji vycházející slunce plačící dostihlo v zahradě, plačící proto, že věneček daleko přes jabloň přelítl a tudy nebyla čáka, že se s Jiřím brzy shledá. — V zamyšlení stojí babička dlouhou chvíli, mimovolně ruce sepne, mírný její, důvěrný zrak obrátí se vzhůru k zářícím hvězdám a z úst vyplyne tichá otázka: „Kdy se asi, Jiří, shledáme?“ — Tu převěje větřík lehounce bledou tvář stařenky, jako by ji líbal duch zvěčnělého. Stařenka se zachvěje, udělá kříž a dvě slze padnou na sepjaté ruce. Po chvíli vejde tiše do stavení.

Děti vyhlížely z oken, kdy rodiče přijedou; byli v městečku v kostele. Otec dal ten den na mši svatou a babička dala ten den na modlení za všechny Jany svého rodu, počítajíc od kolikátého kolena. Krásný věnec, přání, dary — všecko leželo na stole přichystáno; Barunka vyslychala jednoho i druhého, ale samým chvatem vynechalo se tu slůvko a tam slůvko a musela začít znova. Babička

měla díla plné ruce, ale chvilkami otevřela dvěře, nahlídlá do pokoje a s napomenutím „Buďte hodny, nic tu nevyvádějte!“ zase odešla.

Právě šla babička nařezat čerstvé petržele do zahrádky, tu běží Kristla po stráni, nesouc něco v šátku zabaleného. „Dej Pánbůh dobré jitro, babičko,“ pozdravuje s tváří veselou, zářící, že se babička na ni až zakoukala. — „Tyť vypadáš, děvče, jako bys na růžích se byla vyspala,“ povídá jí babička, usmívajíc se. — „Uhodla jste, babičko, moje podhlavničky jsou samý květ,“ odpověděla Kristla. — „Ty čtveračko, nechceš rozumět, ale nechť je tak nebo tak, jen když bude dobře, vid' holka?“ — „To, to, babičko,“ přisvědčila Kristla, ale dovtípíc se smyslu babiččiných slov, trochu se zarděla. — „Copak to neseš?“ — „Nesu vázaného Jeníkovi; vždy se mu líbí naše rousné holubi, přinesla jsem mu pár mladých, ať si je hledí!“ — „Ale což sis dělala škodu, vždyť ono to nemuselo být,“ mínila babička. — „Rádo se stalo, babičko; já mám děti ráda a děti mají zase z takových věcí radost, tedy jim ji nechme. Ale mně se všecko zdá, že jsem vám nepověděla, co se na včerejšek v noci u nás dělo?“ — „Včera bylo u nás jako na pražském mostě, nepřišly jsme ani k řeči, ale vím, že jsi mi chtěla něco povídat o tom Taliánu. Tedy povídej, ale musíš vzít z každého verše slovo, čekám naše už z kostela a hosté budou tu co nevidět,“ pobízela babička Kristlu. — „Tak si pomyslete, on ten obejda, ten Talián, přicházel k nám každý den na pivo — to by nebylo zle, hospoda je pro každého člověka —, ale ne aby jako pořádný člověk za stolem seděl, vysmejčil jako pometlo celý dvorek, i do kravína vlezl, zkrátka, kam se já vrtla, tam byl v patách. Tatík se na to mračil, ale znáte ho, je dobrý člověk, nerad ublíží kuřeti a nerad si také hosty odrazí, zvlášt' zámecké. Spolehl se tedy na mne; já ho několikrát zhruba odbyla, ale on,

jako bych mu nejpěkněji řekla, a vím, že rozumí česky, třebaš i mluvit neuměl. Vedl ustavičně jen svou: ‚esky olka, mám rád‘, ruce přede mnou spínal, ba i klekl.“ — „To je kůže!“ povídala babička. — „I to máte tak, babičko, ti páni, ti vám toho nahamoní, až vás uši brní; kam by člověk přišel, aby jim to věřil, takové řeči se mi v hlavě ani neomží. Ale ten Talián mne domrzl. Především byly jsme na louce hrabat, tu se tam namátl Míla — (babička se tomu namátnutí usmála) — mluvili jsme všelicos, řekla jsem mu taky, jaký to máme s tím Taliánem kříž. — ‚No, jen to nech, však já se postarám, aby k vám nešel.‘ — ‚Ale abyste tatíka nerozhněvali,‘ povídám, neboť já znám žernovské hochy, to jsou prošívané podšívky. — Večer přijde milý Talián zase; ale za malou chvílku přihrnuli se hoši, byli čtyři, mezi nimi Míla a jeho kamarád Tomeš — znáte Tomše, ne? Dobrá kopa, bude si brát Anču Tichánkovic, moji kamarádku. Já měla radost, když přišli, jako by mi na nové šaty někdo dal. Běžím s chutí nalívat a každému jsem připila. Talián se zamračil zle; jemu já nikdy nepřipiju, šlak mu věř, aby člověku něčeho nedal. Hoši sedli za stůl a začali hrát v karty, ale to jen naoko, přitom se ustavičně Taliánovi pošklebovali. Vítkovic povídá: ‚Koukejte se na něho, vyhlíží jako sůva z nudlí!‘ — Tomeš zas na to: ‚Já se ustavičně na něho dívám, brzo-li si neukousne zlostí nos. Mnoho práce by mu to nedalo, sahá mu beztoho až na bradu!‘ — Tak vám to šlo; Talián všecky barvy přeměňoval zlostí, ale ani necekl. Konečně přece hodil peníze na stůl, nechal pivo stát a bez pozdravení odešel. Já udělala za ním kříž, hoši ale povídali: ‚Kdyby nás byl mohl pohledem probodnout, bylo by po nás.‘ Když odešel, šla jsem po svých; to víte, co máma postonává, na mně se všechno zavírá i otvírá. Hoši také odešli. — Už bylo snad po desáté, když jsem šla do komory spat.

Začnu se svlékat, tu na okénko: ťuk, ťuk, ťuk. Myslím si, to je zajisté Míla, snad si něco zapomněl; on vždy něco zapomene, já mu říkám, že jednou hlavu u nás nechá!“ — „Už se stalo,“ přikývla babička na dosvědčenu. — „Přehodím si šátek,“ pokračovala Kristla s usmáním, „a jdu rychle okno otevřít; a hádejte, kdo to byl? — Talián! Bouchnu oknem a leknutím jsem si uplivila! On mne vám začne prosit a mluvit, a ví, že mu nic nerozumím, pak mi podával zlaté prsteny s prstů. Já se vám dopálila, vezmu džbán s vodou, jdu k oknu a povídám: ‚Jdi odtud, ty pozituro, a hledej si frejů tam u vás, ne zde, sice tu vodu na tebe vychrstnu!‘ Trochu ucouvl od okna, ale vtom vyskočili z křoví hoši, popadli ho do hrsti a ústa mu zacpali, aby nemohl křičet. ‚Počkej, Taliáne taliánskej, teď ti dám co proto,‘ ozval se Míla. Já ale prosila Mílu, aby ho nebili, a zavřela jsem okno — vlastně jen přivřela, nedalo mi to, abych se nepodívala, co s ním budou dělat. — ‚No Mílo, co s ním? Chlapíka je kde nic tu nic a srdce zaječí, třese to ním, jako by měl klepavku.‘ — ‚Vyšlehejme mu žehavkama,‘ navrhl jeden. — ‚Namažme ho kolomazí,‘ druhý. — ‚Nic to,‘ rozhodl Míla, ‚Tomši, ty ho drž a vy, hoši, pojdte se mnou.‘ — Odběhli. Za malou chvílku se vrátili, přinesli tyčku a kolomaznici. ‚Hoši, zujte mu botky a vykasejte nohavice,‘ poroučel Míla. Hoši hned poslechli; když je začal kopat, chlácholili ho jako zlého koníka: ‚Hahou, malý, hahou!‘ — ‚Nedostaneš podkůvky, neboj se,‘ povídal mu Míla; ‚jen ti nožky namažem, aby se ti běželo líp domů!‘ — ‚Alespoň načichneš zdravou vůní,‘ smál se Tomeš; ‚beztoho smrdíš tou voninou, jak by facky dával.‘ — Když mu namazali nohy, jako by botky měl, položili mu tyčku na plece, ruce mu roztáhli a přivázali ho na ni jako na kříž. Talián chtěl křičet, ale Tomeš položil mu dlaň na ústa a držel ho jako v skřipci. ‚Takovým le-

nochům, jako tys,‘ povídal, ‚neškodí hnáty trochu natáhnout, beztoho se ti žíly zkrátí.‘ — ‚Hoši,‘ poroučel zase Míla, ‚svažte mu botky, hodte mu je přes rameno a vyvedem ho na silnici; ať jechá, odkud přišel.‘ — ‚Počkejte, dáme mu kytku za knoflík, aby přece viděli, že jde od holky,‘ řekl Vítkovic, utrlh kopřivu a bodlák a zastrčil mu to na frak. — ‚Tak, teď to máš, jsi celý pěkný, můžeš jít s dary!‘ smál se Míla; vzali ho s Tomšem pod paždí a šourem ho vyvedli tiše ze sadu. Za chvílku přišel Míla ještě k okénku, povídal, jakou měl chlapík zlost a jak s bidlem utíkal. ‚Ale jak jste ho vyčíhali?‘ ptám se Míly. — ‚Inu,‘ povídá, ‚já ti chtěl dát dobrou noc, řekl jsem tedy hochům, aby na mne posečkali ve mlýně, sám jsem stál v sadě. Tu vidím přes stráž dolů někoho se plížít jako zloděje a krást se k tvému okénku. Jakmile jsem ho poznal, tichounce vyjdu ze sadu a pro hochy. Tak se nám to dobře podařilo. Mně se zdá, že se bude pást vícekrát sem přijít.‘ — Včera jsem se té pozituře celý den smála, ale večer byl u nás ponocný Kohoutek, on je u nás každý den, rád si zavdá a pak, co ví, to vykokrhá. Ten nám začal vypravovat, jak přišel Talián v noci domů. ‚To byly nějaké šelmy, ti ho z dělali,‘ povídá a začal ho popisovat až hrůza; to víte, že udělal z komára velblouda. Psi se prý na něho sáпали, jaký byl hrozný, — a žena měla prý do rána co drhnout, aby mu kolomaz smyla. Dal jim stříbrný tolar, aby nic neříkali v zámku, a zařikal se prý strašně, že se těm chlapům pomstí. Já se teď bojím o Mílu; povídá se, že jsou ti Taliáni zlí lidé. A ještě to povídal Kohoutek tátovi, že chodí Talián k Mariánce správcovic a že si myslují staří, když ho má paní kněžna ráda, že mu dá dobrou službu na panství, a pak že by si mohl dceru vzít. No a vidíte, babičko, Míla chce do dvoru se dát za pacholka na rok, aby nemusel být vojákem; to víte, jak to chodí, když by Talián ale na něho přišel-

val, správce ho nevezme a bude v bryndě. To jsem si všechno rozmyslila a už mne to nic netěší, co ti hoši vyvedli; — dnešní sen mne ovšem zase potěšil, ale což je to platno! Co vy tomu říkáte, babičko?“ — „Moudré to nebylo od těch hochů, ale dejme chaze rozum, dokonce když se do toho láska vplete. Můj Jiří také vyvedl takový kousek a trpěl za to.“ — „Copak, babičko?“ — „Inu snad bys nechtěla, abych se pustila do rozprávky; až při příležitosti povím ti to. Beztoho jsme se zapomněly a zdá se mi, že slyším dusot koňů; to jsou už naši. Pojdme! Já si to musím všechno rozmyslit, cos mi řekla, snad budu vědět pak nějaké rady,“ doložila babička vcházejíc přes práh.

Děti slyšíc Kristinčin hlas, vyběhly do síně, a když Jan dostal krásné holoubátka, popadl děvče okolo krku a tak jiradostí silně stiskl, že jí zůstala na bílém hrdle červená pruha. Byl by si je také nejraději hned sám do holubníku donesl, kdyby nebyla Barunka zavolala: „Už je tatínek zde!“ Skoro zároveň s kočárem došli k Starému bělidlu i pan otec a pan myslivec. Pan Prošek vida se v kole milých přátel a rodiny, kterou on tak vroucně miloval a již tak málo do roka užil, byl velice pohnut, a když začala Barunka přát, polily ho slze. Děti vidouce otce plakat, i matku i babičku, zajímaly se v řeči a pustily se také do pláče. Bětka a Vorša, poslouchající u dveří odříkávání, přikryly si oči modrými zástěrami a plakaly též jedna víc než druhá. Pan otec točil pikslou jako mlýnským kolem, pan myslivec šoustal rukávem krásný lovecký nůž (neboť byl v celé parádě), aby své pohnutí zakryli; Kristinka ale stála u okna a pranic se za slze nestyděla, až pan otec k ní přistoupna, pikslou na rameno jí klepl, šeptaje: „Vid', to ty si myslíš: až mně budou tak přát!“ — „Vy, pane otče, vždycky musíte člověka škádlit,“ povídalo děvče a oči utřelo. Slze v oku, ale radost a spo-

kojenost v srdci, přistoupil pan Prošek ke stolu, nalil do poháru vína. „Na zdraví všech!“ pravil, vyprázdnil první pohár. Nato pili všickni na zdraví hospodáře a brzy zářily jim tváře veselostí. Jeník byl nejbláženější: on dostal od myslivce dva králíky, od panímámy velikánský koláč, vším kořením mazaný, co on rád, od babičky jeden z těch dvacetníků, co měla schované v pláteném pytlíčku v truhle, od rodičů dary, a po obědě se tu znenadání vyskytla v sadě paní kněžna s komtesou, a když pan Prošek i paní s babičkou a s dětmi ven vyběhli přivítat je, dostal Jeník krásnou knihu od komtesy, v níž byla rozličná zvířata vymalována.

„Já se přijela podívat, Jene, jak se dnes veselíš,“ přívětivě oslovila kněžna svého štolbu.

„U mé rodiny a s několika dobrými přáteli vždy dobře, Osvícenosti,“ odpověděl pan Prošek. — „Kdo je u tebe?“ — „Sousedé moji, mlynář se svou rodinou a rýznburský myslivec.“ — „Nenechej se mnou zdržovat, vrať se mezi ně, já též hned odjedu.“ — Pan Prošek se poklonil, netroufaje si velitelku svoji zdržovat, ale prostosrdečná babička začala hned: „I to by bylo krásné, abychom milostivé paní kněžně a milostslečně ani koláč nepodaly. Jdi, Terezko, jdi, přines; co přijde znenadání, přijde k chuti. Barunko, ty odběhni pro košíček, načešu trochu třešní. Snad by milostivá paní také trochu smetany nebo vína?“ — Jan i Terezka byli v rozpacích, báli se, aby to prosté pobídnutí kněžnu neurazilo, ale naopak, s přívětivým usmáním skočila s koně, podala uzdu Janovi a sedajíc na lavičku pod hrušku pravila: „Vaše pohostinství bude mi milé, nechci však, abyste hosti zanedbali; ať tedy přijdou mezi nás.“

Paní Prošková odběhla, pan Prošek uvázav koně u stromu, donesl ven stolek a za chvíli přišel pan myslivec s velikou poklonou a pan mlynář s velikým upejpá-

ním, když se ho ale paní kněžna ptala, jak se mele, mnoho-li užitku mlýn mu nese, byl ve svém živlu a tak dalece se osmělil, že podal kněžně šňupec tabáku. Když byla s každým vlídně slovíčko promluvila, přijmula od paní Proškové koláč a od babičky sklenici smetany.

Děti zatím obklopily Jana, který jim ukazoval svoje zvířata, a komtesa stála u nich, těšila se z radosti a z obdivu jejich, mileráda odpovídajíc na každou jejich otázku.

„Maminko, podívejte se, to je naše srnka!“ volal myslivcův Bertík na matku, když jim Jan ukazoval srnu, a matky i děti sestrčily hlavy do knihy.

„Sultán! To je Sultán!“ zvolal Vilém, a když na to vykřiknutí Sultán mezi nimi se vyskytl, ukazoval mu Jan knihu řka: „Vidiš, to jsi ty!“ I velikánský slon tam byl, jehož se Adelka až lekla; kuň tam byl i krávy, zajíček, veverky, slepice, ještěrky a hadi, ryby, žáby, motýlky, berušky i ten mravenec; to všecko děti znaly, a babička si povídala vidouc štíry a hady: „Co ti lidé všecko neudělají, i tu havěť vymalujou.“ Když ale paní mlynářka chtěla vidět zlou saň, které z huby oheň srší, povídala komtesa, takové zvíře že není, to že je vymyšlená potvora. Pan mlynář ale zaslechl to, zatočil pikslu v prstech, ušklíbl se řka: „I milostslečno, není to vymyšlenost, takových jedovatých zlých saní s ohnivými jazyky je dost na světě, ale patří k člověčímu pokolení, proto nejsou mezi těmito nevinnými zvířaty.“ Komtesa se usmála, panímáma ale klepnouc pana otce přes ruku, pravila: „Mnoho řeči, pantáto.“

Kněžna zatím s myslivcem a Janem o všeličem mluvila, až se ptala také, je-li v okolí mnoho pytláků.

„Ještě mám dva takové taškáře; byli tři, ale toho nejhloupějšího jsem několikrát pokutoval, teď sedí doma; ale ti dva jsou po šlaku chytří, není možná jich dostihnout, leč bych jim trochu broků do těla vehnal. Pan

nadlesný mi to ovšem vždycky poroučí, ale je to na po-
myšlenou, kvůli zajíci člověka zmrzačit.“

„Nechci, abyste to kdy udělal,“ řekla kněžna.

„Já si také myslím, že pro tu maličkost milostivá vrch-
nost nezchudne, a na vysokou zvěř se pytlák neodváží
v revíru.“

„Slyším ale, že mi lid v lesích mnoho krade?“ ptala
se kněžna.

„Inu,“ řekl myslivec, „já sloužím milostivé vrchnosti
hezkých pár let, ale škoda, co mi lid za ten čas v lesích
nadělal, nestojí za mnoho. Ono se mnoho mluví; ku
příkladu, já bych mohl dát pokácet kolik stromů do
roka, prodat, a když bych to nemohl fortelně súčtovat,
řekl bych: ukradlo se. K čemu si ale obtěžovat svědomí
lži a podvodem. Na podzim, když přijdou hrabačky
na stlaní, chudý lid na dříví, jsem vždy nablízku, hro-
muju, až se les otrásá, aby měli strach a žádnou škodu
mi netropili; ale což mám takovou starou babku napolo
zabít, když si někdy nějaké tlustší topůrko přibere, jako
to někteří dělají? Proto milostivá vrchnost živa bude,
myslím si, a chudý lid se také obživí a řekne tisíckrát
zaplať Pánbůh. To vše já nepočítám za škodu.“

„Dobře tak děláte,“ přisvědčila kněžna. „Než ale
musí tu být nablízku přece jen zlý lid. Předevčírem
v noci šel Piccolo z městečka a v bažantnici chtěli ho
obrat; když se ale bránil a křičel, zbili ho, až zůstal
ležet; posud je churav. Tak se mi řeklo.“

„To se mi zdá víře nepodobno, Osvícenosti,“ kroutil
hlavou pan Prošek.

„Jaktěživi jsme neslyšeli, aby tu bylo zbojníků jakých
v bažantnici, aniž kde nablízku,“ ozvali se myslivec
i mlynář.

„Cože se to mělo stát?“ ptala se babička, přistoup-
nouc blíže. Myslivec jí to pověděl. „I totě kůže pro-

lhaná,“ povídá babička, podeprouc si v rozhorlení ruku o bok. „Že pak se nebojí Pánaboha. Povím já to milostivé paní jinak.“ A tu začala povídat, co jí byla Kristla ráno svěřila. „Ne snad abych chválila, co ti chlapci udělali, ale což je platno, každý hájí své. Kdyby kdo byl toho větroplacha viděl stát u okna děvčete v noci, rozneslo by se to jako po troubách a děvče by mělo dobré jméno a štěstí zkažené; už by se řeklo: ‚I což ta, chodili k ní páni, nehodí se mezi nás.‘ Děvče má ale strach, aby se jim ten člověk nemstil,“ doložila babička.

„Ať se nebojí, já to srovnám,“ řekla kněžna; nato pokynula komtese k odjetí, obě vsedly na koně, a vlídně pozdravíce společnost, rychlým cvalem ujížděly k zámku.

„To je pravda, že by si málokdo troufal s paní kněžnou tak mluvit jako naše babička,“ mínila paní Prošková.

„I ono je někdy lépe mluvit s císařem nežli s písařem a dobré slovo najde dobrého místa. Kdybych se byla nezmínila, kdo ví, co by z toho bylo pošlo,“ pravila babička.

„Vždyť já to říkám, že je ta paní bledě v tom, že ji obelhávají kdekdo,“ mínil myslivec, jda s panem Proškem a mlynářem nazpět do světnice.

K večeru přišel Kudrna, a jak slyšely děti flašinetl, pustily se s Kristlou, Bětkou i Voršou do tance. Také žampaňské se pilo, paní kněžna je poslala hospodáři, aby pili na její zdraví. Ani na Viktorku se nezapomnělo, babička nesla, když se smrklo, ke splavu na omšeny pařez dobrou výslužku.

Druhý den ráno žalovala panímáma babičce, že měl pantáta mnoho řeči a že po cestě šněroval, ale babička s usmáním povídala: „I panímámo, vždyť je to jednou do roka, a není kapličky, aby nebylo jednou do roka kázáníčko!“